

Motion till riksdagen 2021/22:4364

av **Daniel Bäckström m.fl. (C)**

med anledning av skr. 2021/22:63 Riksrevisionens rapport om att bygga nationell försvarsförmåga – statens arbete med att stärka arméstridskrafterna

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen behöver utveckla styrningen av Försvarsmakten så att beslutad förbandsproduktion och utveckling av arméstridskrafterna inte påverkas negativt av hanteringen av projekt som utgör väsentliga säkerhetsintressen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Riksrevisionen har tagit fram granskningsrapporten Att bygga nationell försvarsförmåga – statens arbete med att stärka arméstridskrafterna (RiR 2021:23), som regeringen svarar på i sin skrivelse.

Tyvänn konstaterar Riksrevisionen att arméstridskrafternas operativa förmåga inte utvecklats på det sätt som riksdagen förväntat sig under perioden 2016–2020. Till det finns enligt Riksrevisionen flera anledningar där både regeringen och Försvarsmakten har gemensam skuld. Under hela denna tid har Socialdemokraterna lett både regering och försvarsdepartement.

En anledning som Riksrevisionen anger är att försvarsbeslutet 2015 var underfinansierat. Centerpartiet har länge drivit på regeringen att öka resurserna till försvaret, både kring det nuvarande försvarsbeslutet och kring det tidigare. Centerpartiet har under perioden som Riksrevisionens utvärdering avser (2015–2020) tagit ansvar för att säkerställa mer pengar till Försvarsmakten genom att tillsammans med regeringen, Moderaterna och delvis Kristdemokraterna förhandla fram ytterligare finansiering i miljardklassen. Men det har inte varit tillräckligt bl.a. på grund av regeringens bristande styrning, inte minst av arméstridskrafterna. Riksrevisionen skriver ”att regeringens

styrning i vissa delar inte varit tillräckligt tydlig då regeringen inte uttryckligen efterfrågat brigader som krigsförband”. Och vidare: ”Om regeringen tydligt hade efterfrågat brigader hade Forsvarsmaktens arbete blivit mer effektivt, och kostnader förknippade med att bataljonerna var och en behöver förmågor som inom brigaden skulle vara delade hade kunnat undvikas.”

En annan allvarlig kritik som Riksrevisionen för fram är att fördyrande kostnader inom de väsentliga säkerhetsintressena Jas 39 E och den nya generationens ubåt (A26) trängt undan andra materielprojekt och att detta påverkat inte minst arméstridskrafterna. Även om Riksrevisionen också konstaterar att dessa var svåra att spara in på. Utifrån detta ger Riksrevisionen regeringen två rekommendationer, dels att sätta tydliga och uppföljningsbara mål, dels att säkerställa att projekt som utgör väsentliga säkerhetsintressen inte tvingar Forsvarsmakten till kortsiktiga omprioriteringar. Några av de åtgärder som regeringen vidtagit är bra. Regeringen hänvisar exempelvis till att man i regleringsbrevet för 2021 (dvs. innan Riksrevisionen lämnade sin granskningsrapport) har lagt in skrivningar kring avdelad ekonomi och att fördyringar i första hand ska få konsekvenser inom de områden där de uppstår. Det är bra, och det var något som vi tryckte på i våra förhandlingar med regeringen kring både totalforsvarspropositionen och efterföljande regleringsbrev.

Men regeringens åtgärder är inte tillräckliga. En annan viktig sak för oss i förhandlingarna med regeringen om försvarspropositionens innehåll var att s.k. objektsramar införs för stridsflygs- och undervattensförmågorna. Regeringen anför i skrivelsen att man i investeringsplanen i budgetpropositionen för 2022 inför just sådana. Tyvärr nämner regeringen inte att man har begränsat åren för vilka detta är redovisat, vilket påverkar användbarhet och uppföljningsspårbarhet. Regeringen har också fått ett tillkännagivande riktat mot sig kring att de behöver föreslå ramar för hur mycket statens investeringar i stridsflygs- och undervattensförmågorna får kosta *alla år* fram till slutleverans. Vi menar att först när detta är gjort kan långsiktighet uppnås och förutsättningarna sägas finnas för det som Riksrevisionen skriver om att styrningen behöver utvecklas så att beslutad förbandsproduktion och utveckling av arméstridskrafterna inte påverkas negativt av hanteringen av projekt som utgör väsentliga säkerhetsintressen.

Vi menar att det är oroande också för nu gällande försvarsbeslut och de prioriteringar som görs i det av arméstridskrafternas utveckling att regeringen inte är tydlig med de långsiktiga kostnadsuppskattningarna för de väsentliga säkerhetsintressena eftersom det redan nu går att ana att fördyringar kommer att uppstå inom dessa kommande år.

För att Riksrevisionen inte än en gång, vid utgången av 2025, ska behöva konstatera att arméstridskrafterna fått stå tillbaka på grund av kostnadsfördyringar inom strids- och ubåtsförmågorna behöver regeringen tydligare förhålla sig till både Riksrevisionens rekommendationer och riksdagens tillkännagivande.

Daniel Bäckström (C)

Lars Thomsson (C)

Mikael Larsson (C)

Linda Modig (C)